

Miljan Majhen

GLOBALNI INDEKS KONKURENČNOSTI

Povzetek

World Economic Forum vsako leto objavlja uvrstitve držav glede na indeks konkurenčnosti. Slovenija z uvrstitvijo v zadnji študiji ne more biti zadovoljna, saj se nahaja, če jo primerjamo z državami, članicami EU šele na 20. mestu. Veseli nas lahko, da smo dobro uvrščeni na področju zdravstva in izobraževanja. Najslabše smo uvrščeni na področju razvitosti finančnega trga in trga dela.

Uvod

World Economic Forum (WEF) vsako leto izdaja poročilo o globalnem indeksu konkurenčnosti, ki vključuje in ocenjuje približno 140 držav, zadnje točno 137 držav. Pri izdelavi poročila za leto 2017/2018 je sodelovalo preko 160 inštitutov iz različnih koncev sveta.

Globalni indeks konkurenčnosti zajema približno 140 držav, opira pa se na 12 stebrov konkurenčnosti: inštitucije, infrastruktura, makroekonomske okolje, zdravstvo in osnovno izobraževanje, srednje in visoko izobraževanje, učinkovitost trga blaga, učinkovitost trga dela, razvitost finančnega trga, tehnološka razvitost, velikost trga, poslovna sofisticiranost in inovacije.

Letošnje poročilo temelji na treh poudarkih, ki so pomembni za ekonomski razvoj, za javno zasebno partnerstvo in sprejem ustreznih politik. V študiji so navedeni trije izzivi: finančna

negotovost predstavlja grožnjo konkurenčnosti in ekonomski sposobnosti financirati inovacije ter uvajati tehnološke novosti; hitro rastoče ekonomije izboljšujejo inovacije, toda morale bi storiti več in bolje, da se izkoristijo prednosti inovacij; tržišče dela mora biti bolj fleksibilno, nuditi mora zaščito delavcev za rast konkurenčnosti v četrti industrijski revoluciji (iz uvoda Poročila o globalni konkurenčnosti 2017/2018).

Uvrstitev Slovenije

Slovenija se v zadnjem poročilu nahaja na 48 mestu med 137 državami, ki jih je WEF primerjal. Kratak pogled za nazaj nam pokaže, da je Slovenija od leta 2014 naprej napredovala vsako leto: leta 2014 je bila na 70 mestu, leta 2015 59. mesto, leta 2016 56. mesto in zadnje poročilo leta 2017 48. mesto.

V kratkem prispevku bomo primerjali, kako so uvrščene države, ki so približno enako ekonomsko razvite kot Slovenija. Za primerjavo smo izbrali naslednje države: Estonijo, Češko, Poljsko, Portugalsko, Slovaško in Madžarsko:

Država	leto 2013	leto 2014	leto 2015	leto 2016	leto 2017	GDP per capita ocena 2016 v \$ CIA Factbook
	uvrstitev	uvrstitev	uvrstitev	uvrstitev	uvrstitev	
Estonija	32	29	30	30	29	\$29.300
Češka	46	37	31	31	31	\$33.200
Poljska	42	43	41	36	39	\$27.800
Portugalska	51	36	38	46	42	\$28.900
Slovenija	62	70	59	56	48	\$32.100
Slovaška	78	75	67	65	59	\$31.300
Madžarska	63	60	63	69	60	\$27.500

Najbolje uvrščena na tej lestvici je Estonija. Značilno za tabelo je, da so skoraj vse države v zadnjem poročilu napredovale glede na uvrstitve v prejšnjih letih, samo Poljska je poslabšala uvrstitve glede na poročilo iz preteklega leta.

Primerjava Slovenije s približno enako razvitimi državami, članicami EU

Zanimiva je primerjava uvrstitev med državami po posameznih stebrih:

	EST	CZ	PL	POR	SLO	SLV	HU
Inštitucije	24	52	72	43	56	93	101
Infrastruktura	32	49	44	18	39	63	56
Makroekonomsko okolje	15	8	41	105	40	35	46
Zdravstvo in osnovno izobraževanje	19	23	38	18	14	47	78
Srednje in visoko izobraževanje	19	27	40	34	24	62	73
Učinkovitost trga blaga	21	38	45	34	40	55	64
Učinkovitost trga dela	15	41	78	55	82	87	71
Razvitost finančnega trga	22	23	53	116	106	32	45
Tehnološka razvitost	20	33	47	26	35	42	40
Velikost trga	98	46	21	54	82	61	55
Poslovna sofisticiranost	45	30	57	43	41	54	96
Inovacije	30	36	59	32	35	67	62

Estonija je med državami, ki jih primerjamo, najbolj uvrščena na sedmih stebrih od možnih dvanajstih; pri tem posebej izstopa steber "Učinkovitosti trga dela", kjer Estonija najbolj izstopa. Edini državi, ki na nobenem področju-stebri med omenjenimi nista najboljši sta Slovaška in Madžarska. Estonija pa je najslabše ocenjena na področju velikosti trga, na ta steber nima velikega vpliva, tukaj je tudi Slovenija, pač glede na svojo velikost zelo slabo ocenjena med

dvanajstimi stebri; Slovenija je najslabše ocenjena pri stebru "Razvitost finančnega trga", kjer je slabša samo še Portugalska.

Velikost družbenega proizvoda na prebivalca po kupni moči (GDP per capita PPP) nima odločilnega pomena za razvrstitev. Slovaška ima tretji (zelo blizu Sloveniji) največji GDP per capita PPP, vendar se po indeksu konkurenčnosti nahaja na predzadnjem mestu.

Slovenija je najbolje ocenjena pri stebru "Zdravstvo in osnovno izobraževanje", na drugem mestu med primerjanimi državami pa se nahaja še pri stebru "Srednje in visoko izobraževanje", stebru "Infrastruktura" in stebru "Poslovna sofisticiranost".

Zelo slabo je Slovenija ocenjena pri stebrih "Razvitost finančnega trga, "Učinkovitosti trga dela" in "Velikosti trga".

Ugotovitve študije

Globalni indeks konkurenčnosti meri faktorje, ki vplivajo na dolgoročno rast gospodarstev in na blaginjo, katerega namen je pomagati odločevalcem ekonomskih politik, da identificirajo izzive in kreirajo strategije za dolgoročno rast v posameznih državah.

Raziskava je prišla do naslednjih zaključkov:

1. Deset let po finančni krizi ostaja finančni sektor ranljiv oz. občutljiv, banke se še niso uspele vrniti na stanje pred finančno krizo. Zagotavljanje ustreznih sredstev in inštrumentov, da se podpira najbolj produktivne in inovativne ideje je nujno, da se pride do prednosti v četrti industrijski revoluciji.

2. Več držav je sposobno ustvarjati inovacije, toda morale bi storiti več, da vpliv inovacij razširijo in s tem vplivajo na hitrejšo rast. Hitro rastoče ekonomije, kot so Kitajska, Indija in Indonezija postajajo centri inovacij in na tem področju dohitevajo bolj razvite ekonomije. Šibka točka teh držav je, da prepočasi uvajajo inovacije v gospodarstvo, zaradi tega pa tudi počasneje dohitevajo bolj razvite ekonomije.
3. Trg dela se razlikuje med gospodarstvi razvitih držav in državami s hitro rastočimi gospodarstvi. Tukaj je vidna razlika predvsem v fleksibilnosti trga delovne sile. Na fleksibilnost trga delovne sile vplivajo odprtost trga in ekonomska integracija. Kljub razširjenemu mišljenju, da večja fleksibilnost trga delovne sile vpliva na znižanje pravic delavcev, je slika ravno obratna, dejansko se s fleksibilnostjo trga delovne sile povečujejo pravice delavcev in znižuje neenakost.

Slovenija glede na ugotovitve študije

Kot smo videli v tabeli je Slovenija slabo uvrščena na dveh področjih, ki sta med ključnimi za hitrejšo gospodarsko rast in večjo blaginjo za vse državljane.

Prvi ključni steber naveden v študiji je "Razvitost finančnega trga", kjer smo se med primerljivimi državami znašli na repu razpredelnice. Slovenija se namesto s financiranjem in zagotavljanjem ustreznih sredstev za najbolj inovativne ideje, ukvarja z odločitvijo o privatizaciji največje državne banke in predolgo trajajočim razčiščevanjem preteklih poslovnih in "neposlovnih" odločitev državnih bank.

Drugi ključni faktor naveden v študiji je trg delovne sile, kjer smo ravno tako med najslabšimi med primerljivimi državami. Nobena vlada do sedaj še ni ugriznila v to kislo jabolko, čeprav gospodarstvo neprestano opozarja na nujnost reforme trga delovne sile. Pri nas obstaja bojazen,

da bo fleksibilnost in večja odprtost trga delovne sile poslabšala položaj delovne sile, študija trdi in dokazuje ravno nasprotno.

Odlično pa je Slovenija uvrščena pri stebru "Zdravstvo in osnovno šolstvo" ter tudi pri "Srednjem in visokem izobraževanju". Kljub stalnim kritikam, včasih tudi neupravičenimi, kažejo izsledki WEF, da sta ti dve področji relativno uspešni.

Če pogledamo "Globalni indeks konkurenčnosti" in primerjamo samo države, članice EU pa je Slovenija na 20. mestu, kar pomeni med slabše uvrščenimi državami; za nami so uvrščene poleg Slovaške in Madžarske še: 49 Bolgarija, 54 Latvija, 64 Ciper, 68 Romunija, 74 Hrvaška, 87 Grčija. Ti podatki pa kažejo, da z uvrstitvijo ne moremo biti zadovoljni, če bi želeli biti v povprečju, bi morali prehiteti šest držav, ki so boljše uvrščene.

Vir:

1. The Global Competitiveness Report 2017-2018, World Economic Forum, profesor Klaus Schwab, urednik.